

DE WAAN VAN DE DAG

Ton van der Schans is voorzitter van de VGN. Hij werkt als docent geschiedenis op de Driestar Hogeschool (pabo) in Gouda.

Je kunt over minder belangrijke zaken spreken dan over het nut van geschiedenis- onderwijs. Nu heeft geschiedenisonderwijs over belangstelling niet te klagen. Ik zou behalve Engels en wiskunde geen vak kunnen noemen dat in de krant en de Tweede Kamer zo vaak genoemd wordt. Natuurlijk zijn er de periodieke oprispingen van 'deskundigen' die beweren dat leerlingen op school niet de juiste vakken krijgen die het meest van belang zijn voor de concurrentiepositie van de Nederlandse economie. Er is niemand op de wereld die geschiedenis in dit rijtje op de eerste plaats zet. En dan is er af en toe ook een alfawetenschapper, zoals Paul Schnabel, voormalig directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau, die het wereld- beeld van de redelijke, beschaafde klasse uitdraagt.

'Het bestrijden van bijgeloof als één van de doelen van het onderwijs. Het moet niet gekker worden'

Bij de presentatie van zijn tussentijdse rapport over *Onderwijs 2032*, zei hij natuurkunde een zeer nuttig vak te vinden. 'Om te voorkomen dat je in de wereld van het bijgeloof terechtkomt. De tendenties zijn er absoluut.' Toe maar. Het bestrijden van bijgeloof als een van de doelen van het onderwijs. Het moet niet gekker worden. De geschiedenis heeft overvloedig laten zien dat niet alleen gelovigen, maar ook ongelovigen hun overtuiging hebben, die door de andere partij voor een obsessie aangezien wordt.

Hier hebben we in ieder geval een mooie troef in handen: geschiedenisonderwijs laat alle partijen aan het woord. Maar daarnaast hebben geschiedenisleraren vaak nog een troef om het nut van hun vak aan te tonen. In de

geschiedenisles wordt een verband gelegd tussen de geschiedenis en de actualiteit. Hierdoor kunnen de leerlingen beter 'iets van de wereld vinden'. Dit is gemakkelijk gezegd. Maar hóe orde te scheppen in het infobombardement van deze tijd? Al die observaties, meningen en 'wat we nog niet wisten' in kranten, op televisie, radio en vooral in de sociale media. Leerlingen verzuipen in de lawine van nieuws en wij met hen. De duiding van nieuws in actualiteitenprogramma's heeft vaak last van een kortetermijneigenheid. Onze minister-president kan er ook wat van. In het Kamerdebat van 14 oktober vorig jaar deed hij een duit in zakje. Over de vluchtelingenstroom zei hij: 'Wanneer Griekenland de grenzen niet bewaakt, dan doe ik dat liever met Nederlanders en Duitsers. We weten van het Romeinse Rijk: als je de buitengrenzen niet meer bewaakt, is dat het begin van het einde.' Je hoeft geen specialist in de Romeinse geschiedenis te zijn om te weten dat het anders ligt.

Omdat het historische blikveld van veel commentatoren zich beperkt tot de Tweede Wereldoorlog, doemt achter elke dictator in het Midden-Oosten meteen Hitler op. Als het gaat over de oorlogen in Syrië en Irak spreken mensen over godsdienstoorlogen. Dat zijn het ook, maar de werkelijkheid is gecompliceerder dan een strijd die gaat over verschillen binnen de islam. Net als in de eveneens zo getypeerde Dertigjarige Oorlog (1618-1648) gaat het óók om de hegemonie in het Midden-Oosten. Welke vaardigheid en kennis dienen leerlingen te leren om klaar te zijn voor hun toekomst? Dat het er op aan komt in het nieuws te onderscheiden wat de waan van de dag is en wat patronen in het menselijk gedrag zijn die zich herhalen. Dat er niet snel een einde komt aan conflicten omdat derden zich er uit eigenbelang mee bemoeien. Zonder deze kennis is het onmogelijk de wereld en de mens te begrijpen. En omdat deze kennis niet in De Wereld Draait Door geleerd wordt, doen we het in de geschiedenisles. ■

